

Posudek BP Ivany Petrželové *Čeština španělských mluvčích (případová studie)*

I přes užití plurálu v názvu se BP Ivany Petrželové zabývá analýzou češtiny jednoho nerodilého mluvčího, španělsky mluvící studentky původem z Hondurasu. Hlavním úkolem bylo popsat a klasifikovat jazykové chyby v jednom psaném a jednom mluveném textu především z hlediska negativního jazykového transferu (interference). Autorka tak musí prokázat slušnou znalost mateřského jazyka zkoumaného mluvčího i schopnost správně klasifikovat chyby v jednotlivých jazykových rovinách svého mateřského jazyka.

K vlastní analýze přistupuje autorka po krátké teoretické části, v níž se zabývá metodami výuky cizích jazyků a teorií jazykového transferu. Při vlastní analýze volí separátní pojednání chyb v textu psaném a textu mluveném, což vede často k opakování a odkazování k tomu, co již bylo řečeno v první analýze. Za poměrně závažný teoretický nedostatek považuju nerozlišování prvků fonetické a grafické roviny, v autorčině pojetí *hláska – písmeno*, k čemuž asi přispívá i nepřiliš šťastně zvolený název kapitoly 3.1. Píše-li tedy na s. 20, že ve španělštině hlásku *ě* nenalezneme, chce se poněkud ironicky dodat, že v češtině od 15. st. také ne; totéž platí o hlásce *y*. Ve španělštině zase oproti tvrzením autorky neexistuje hláska */h/*, je tam ale */č/*. Další terminologickou nepřesností je užití termínu *skloňování* tam, kde má na mysli rodové rozdíly mezi adjektivy (s. 35 a dále 28 a 47, kde se mluví dokonce o vlivu španělského skloňování). Polemizovat lze také s některými dalšími formulacemi týkajícími se interpretace chyb zkoumané studentky. Sporné je tvrzení, že „při psaní tvrdého a měkkého *i* chybí jen kvůli špatné výslovnosti“ (s. 25). Na s. 29 se uvádí, že studentka „často slovesa ve větách vynechává“, ale jde jen o dva případy vynechání sponového *být* ve vedlejší větě. U spojení *do Ríme* bych netvrdil, že jde o správný pád a záměnu rodu, a ve větách *Českou republiku se mi hodně líbí* a *(jídlo český) se mi hodně líbí* zase že jde o podvědomou záměnu s *mám rád*, podle mých zkušeností s češtinou pro cizince jde prostě o syntakticky, resp. sémanticky nezvládnuté užití základního a nejužívanějšího slovesa pro vyjádření pozitivního vztahu. *Nejvíc* nelze označit za tvar třetího stupně příslovce *víc* (s. 29) a šp. *pistola* není samozřejmě z českého *pistole* (s. 10). Otázkou je, zda označovat obecněčeské tvary v mluveném projevu za chybné či nesprávné. Autorka vůbec má tendenci hledat a doporučovat nápravu jazykových nedostatků respondentky, často však sklouzává k frázím – *to opět dokazuje, že při studiu cizího jazyka je nesmírně důležité neustále se jakýmkoli způsobem vzdělávat* (s. 37); *tyto chyby opět neodstraní ničím jiným, než neustálým opakováním české gramatiky* (s. 49). Ještě bych měl jednu drobnou pochybnost k přepisu mluveného projevu – skutečně jde u slov jako *nebiděla*, *boda*, *podíbat* o naše ražené *b*, nebo o španělskou bilabiální frikativu, která respondentce vlivem stejné výslovnosti *v*, *b* ve španělštině „ujela“?

S výjimkou oněch dvou výhrad terminologických tedy jde spíš o drobnosti formulační a sporné interpretace některých jevů. Kromě pár chyb v interpunkci se v práci nevyskytují formální nedostatky. Práce splňuje požadavky kladené na BP a doporučuju ji k obhajobě.

Hodnocení: velmi dobře

doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.